

Рада Європи. Комітет міністрів. Рекомендація № R (2000) 13 Комітету Міністрів країнам-членам стосовно європейської політики доступу до архівів

Комітету Міністрів країнам-членам стосовно європейської політики доступу до архівів

(прийнятий Комітетом Міністрів 13 липня 2000 року на 717 зустрічі членів Комітету

Міністрів Ради Європи)

Комітет Міністрів у відповідності до термінів статті 15.b Статуту Ради Європи,

Зважаючи на те, що метою Ради Європи є встановлення більш тісного союзу між її членами і що цей намір може бути досягнуто спільними діями в галузі культури;

Беручи до уваги Конвенцію про захист прав людини і основних свобод, в особливості статті 8 і 10, і Конвенцію про захист осіб стосовно автоматичної обробки персональних даних. (ETS № 108);

Беручи до уваги Рекомендацію Комітету Міністрів країнам-членам (81) 19 стосовно доступу до інформації, що перебуває у володінні державної влади і Рекомендацію Комітету Міністрів країнам-членам (91) 10 стосовно передачі персональних даних, що перебувають у володінні державних органів, третім особам;

Зважаючи на те, що архіви визнаються невід'ємним і незамінним елементом культури;

Зважаючи на те, що вони гарантують тяглість людської пам'яті;

Враховуючи підвищення інтересу суспільства до історії, інституційні реформи, які нині проходять в нових демократіях і виключний рівень змін, які мають місце в створенні документів;

Зважаючи на те, що країни ще не стали повністю демократичними аж до того, щоб кожний з жителів мав можливість дізнатися об'єктивно про елементи своєї історії;

Враховуючи складність проблем, що пов'язані з доступом до архівів як на національному, так і на міжнародному рівні, зумовлених конституційними і юридичними рамками, конфліктуючими вимогами прозорості і секретності, захистом права на приватність і необхідністю доступу до історичної інформації, кожне з яких по-різному сприймається суспільною думкою в кожній країні;

Знаючи бажання істориків досліджувати і громадянського суспільства краще розуміти складність історичного процесу, взагалі, і двадцятого століття, зокрема;

Усвідомлюючи, що краще розуміння недавньої європейської історії може сприяти запобіганню конфліктів;

Зважаючи на те, що з огляду на складність публікацій, пов'язаних з відкритістю архівів, необхідне прийняття європейської політики стосовно доступу до архівів, яке повинно базуватися на спільних принципах, сумісних з демократичними цінностями,

Рекомендує всім урядам країн-членів вжити всі необхідні заходи і кроки для того, щоб:

i. Прийняти законодавство про доступ до архівів, натхненне принципами, окресленими в цій рекомендації чи привести чинне законодавство у відповідність з цими принципами;

ii. Поширити цю рекомендацію настільки широко, наскільки можливо, для всіх органи і для всіх осіб, яких це стосується.

ДОДАТОК ДО РЕКОМЕНДАЦІЇ

№ R (2000) 13

Визначення

1. В цілях цієї рекомендації:

a. Слово „архіви“ має наступне значення:

i. Коли воно написано через маленьку літеру „a“: сукупність документів незалежно від дати, форми чи носіїв, вироблені чи набуті будь-якою фізичною чи юридичною особою протягом часу їхньої діяльності і переданих до Архівів для постійного зберігання; якщо інше не вказано, ця рекомендація стосується „державних архівів“, тобто тих, які створені офіційними органами влади;

ii. Коли воно написано через велику літеру „A“: державні установи, на які покладено обов'язки по зберіганню архівів;

b. Слово „доступ“ має наступні значення:

i. Функція, приналежна Архівам, що полягає в наданні сховищ, які перебувають під їхньою опікою, в розпорядження користувачів;

ii. Виконання цієї функції;

c. „доступ до архівів“ значить можливість звертатися до архівних документів у відповідності до національного права. Ця точка зору на доступ не охоплює використання документів, що веде до створення вторинних матеріалів, які будуть суб'єктами особливих угод

d. „користувач“ означає особу, яка звертається до архівів, за виключенням персоналу, який працює з архівами;

е. „захищені персональні дані“ означає будь-яку інформацію, пов’язану з визначенням чи можливістю визначення особи (суб’єкта даних), яка у відповідності до законів, текстів підзаконних актів чи рішення суду не може бути суб’єктом повідомлення громадськості без ризику заподіяти шкоду інтересам цієї особи.

Тексти законодавчих і підзаконних актів

2. В європейських країнах відповідальність за викладення загальних принципів, які керують доступом до архівів, покладено на законодавство і саме тому повинно регулюватися законами парламенту. Практичне врегулювання буде розподілятися між законами і постановами, у відповідності до права кожної країни.

3. Закони і постанови, що стосуються доступу до державних архівів, повинні бути скоординованими і приведеними в гармонію з законами, що стосуються споріднених сфер, в особливості з тими, які стосуються доступу до інформації, що перебуває у володінні державних органів влади і тими, які стосуються захисту даних.

4. Критерії доступу до публічних архівів, визначені в законі, повинні застосовуватися до всіх архівів цілком на всій національній території, незалежно від Архівів, відповідальних за їхнє збереження.

Заходи, спрямовані на доступ до публічних архівів

5. Доступ до публічних архівів є правом. В політичній системі, яка поважає демократичні цінності, це право повинно надаватися всім користувачам, незалежно від їхньої національності, статусу чи функції.

6. Доступ до архівів є частиною функцій служб `державних архівів, за яку, як таку, плата не повинна вноситися.

7. Законодавство повинно забезпечувати:

а. чи то відкриття державних архівів без особливих обмежень,

б. чи загальний період закриття.

7.1. Виключення з цього загального правила, необхідні в демократичному суспільстві, можуть, якщо настають вказані випадки, бути передбаченими для того, щоб гарантувати захист:

а. важливих суспільних інтересів, що вимагають захисту (таких, як національна оборона, зовнішня політика і громадський порядок);

б. приватних осіб від поширення інформації, що стосується їхнього особистого життя;

7.2. Всі виключення з загального періоду закриття, пов'язані зі зменшенням чи продовженням цього періоду, повинні мати юридичну основу. Відповідальність за будь-яке закриття чи розголошення лежить на агентстві, яке створило документи чи на адміністрації, яка здійснює нагляд за ним, якщо тільки національне законодавство не покладає цю відповідальність на окремий Архів. Будь-яке закриття понад звичайний термін повинно здійснюватися наперед визначений період, в кінці якого дані повинні бути відкритими для запитів.

8. Допомога з пошуку повинна охоплювати весь об'єм архівів і робити посилання та повинна піднімати справи, ті, які могли бути прихованими від опису. Навіть коли допомога з пошуку виявляє існування закритих документів і поки вони самі не містять інформації, яку захищає сила законодавства, вони повинні бути легко доступними, так, щоб користувачі могли попросити спеціальний дозвіл для доступу.

9. Відповідні норми повинні дозволяти можливість звернення за спеціальним дозволом компетентних органів влади для доступу до документів, які відкрито не доступні. Спеціальний дозвіл для доступу повинен надаватися згідно однакових умов усім користувачам, які його попросять.

10. Якщо архіви, щодо яких надходить запит не є відкрито доступними з причин передбачених ст.7.1, може бути надано спеціальний дозвіл для доступу до

витягів документів чи з частковими вилученнями. Користувач повинен бути повідомленим про те, що може бути надано лише частковий доступ.

11. Будь-яка відмова в доступі чи в спеціальному дозволі на доступ повинна повідомлятися в письмовій формі і особа, яка подавала запит повинна мати можливість подати апеляцію проти негативного рішення і в останню чергу звернутися до суду.

Доступ до приватних архівів

12. Там де це можливо, *mutatis mutandis*, варто робити спроби внести ті ж умови доступу до приватних архівів, що передбачені і для державних архівів.

Переклад Харківської правозахисної групи